

ԵՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ՔՆՆԱԿՈՒՄՆԵՐԸ

Posted on March 25, 2016 by Keghart

keghart.com

Category: [Opinions](#)

Հայուրթիւնը Ցեղասպանութեան 100-րդ Տարելիցի Աւարտին

✘ **Դոկտ. Մինաս Գոճայեան**, Երուսաղէմ, 25 Մարտ 2016

Երեք օր տեւած Երոպայի Հայերու Համագումարը, որ տեղի ունեցաւ Գերմանիոյ Տուհզպուրկ քաղաքին մէջ, կարելոր առաջընթաց մը արձանագրեց իր գործունեութեան շղթային մէջ: Համագումարը տեղի ունեցաւ Մարտ 4-էն 6` ունենալով հինգ նիստեր, որոնց ընթացքին ելոյթներ ունեցան Երոպայէն, Հայրենիքէն, Մոսկուայէն, Ճաւախքէն (Վրաստան), Պոլիսէն, Իսրայելէն եւ Լիբանանէն եկած մասնագետներ ու պատուիրակներ: Արբանեակային հաղորդման միջոցով շուրջ 45 վրկ. ելոյթներ ունեցան եւ մեկնաբանութիւններ տուին Ալեք Ենիգոմուշեան եւ Յարութ Մետրոպեան հայրենիքի ներկայ դրութեան, իշխանութիւններու եւ Նախախորհրդարանի գործունեութեան մասին: Իւրաքանչիւր բանախօսութենէ կամ վերլուծումէ ետք տեղի ունեցան քննարկումներ եւ առիթ տրուեցաւ հարց ու պատասխանի:

Համագումարը իր կարկինը բաւական լայն բանալով հայկական աշխարհը յուզող խնդիրներու վրայ, վերջաւորութեան խմբագրուեցաւ յատուկ յայտարարութիւն մը (մանրամասնութիւնները կարդալ keghart.com վերջին թիւին մէջ):

Հայուրթիւնը Ցեղասպանութեան 100-րդ Տարելիցի Աւարտին

✘ **Դոկտ. Մինաս Գոճայեան**, Երուսաղէմ, 25 Մարտ 2016

Երեք օր տեւած Երոպայի Հայերու Համագումարը, որ տեղի ունեցաւ Գերմանիոյ Տուհզպուրկ քաղաքին մէջ, կարելոր առաջընթաց մը արձանագրեց իր գործունեութեան շղթային մէջ: Համագումարը տեղի ունեցաւ Մարտ 4-էն 6` ունենալով հինգ նիստեր, որոնց ընթացքին ելոյթներ ունեցան Երոպայէն, Հայրենիքէն, Մոսկուայէն, Ճաւախքէն (Վրաստան), Պոլիսէն, Իսրայելէն եւ Լիբանանէն եկած մասնագետներ ու պատուիրակներ: Արբանեակային հաղորդման միջոցով շուրջ 45 վրկ. ելոյթներ ունեցան եւ մեկնաբանութիւններ տուին Ալեք Ենիգոմուշեան եւ Յարութ Մետրոպեան հայրենիքի ներկայ դրութեան, իշխանութիւններու եւ Նախախորհրդարանի գործունեութեան մասին: Իւրաքանչիւր բանախօսութենէ կամ վերլուծումէ ետք տեղի ունեցան քննարկումներ եւ առիթ տրուեցաւ հարց ու պատասխանի:

Համագումարը իր կարկինը բաւական լայն բանալով հայկական աշխարհը յուզող խնդիրներու վրայ, վերջաւորութեան խմբագրուեցաւ յատուկ յայտարարութիւն մը (մանրամասնութիւնները կարդալ keghart.com վերջին թիւին մէջ):

Արհեստավարժօրէն կազմակերպուած եւ գործադրուած այս համագումարը կրնամ անվարան ըսել թէ յաջողութիւն մըն է, որ պատիւ կը բերէ Համագումարի կազմակերպիչներուն եւ կ'ապացուցանէ թէ հիմնադիր անդամները որքա՛ն ճիշդ էին իրենց նախաձեռնութեան մէջ: Ելոյթներու տեսերիզները կարելի է դիտել [YouTube](#)-ով:

Ուշադրութեան արժանի է գործադիր անդամներէն Ռաֆֆի Պետիկեանի այն հաստատումը թէ Համագումարը կ'ընդգրկէ 2500 անդամներ, որոնք ունին ընտանիքներ ու հասուն զաւակներ, «եթէ չորսով բազմապատկենք», կ'ըսէ Ռ. Պետիկեան, «ուրեմն մենք կ'ունենանք շուրջ տասը հազար հետեւորդներ, այսինքն Գերմանահայ գաղութին մէկ չորրորդը ընդգրկուած է այս կառոյցին մէջ»:

Ուշագրաւ երեւոյթ մըն է նաեւ այն հանգամանքը, որ ժողովրդական լայն զանգուածներու նիւթական օժանդակութեան կը յենու Համագումարը, այլ խօսքով այս կամ այն մեծահարուստ հայու (մեր յարգանքները անշուշտ հայրենասէր եւ ունեւոր հայերու հանդէպ) մեծ նուիրատուութեան վրայ կռթնելով պետքութիւն չզգար ենթարկուելու քմահաճոյքներու կամ անձնական նախասիրութիւններու:

Համագումարի նախագահ Պրն. Կարօ Յակոբեանի բացման խօսքը առաջին իսկ պահէն սկսելով սահմանեց ընթացող գիտաժողովի նպատակները: Հարցը այն է որ հարիւրամեակներու անցեալ ունեցող բազմաթիւ ինդիւիտներ տակաւին չեն ուսումնասիրուած խորքային ու ժամանակակից գիտութիւններու լոյսին տակ: Համագումարի նպատակներէն մէկն է բնորոշել հիմնախնդիրները, վերլուծել զանոնք եւ լուծումներ որոնել:

Բոլոր ելոյթներն ալ պատրաստուած էին հիմնուած լուրջ հետազօտութիւններու եւ փաստերու վրայ: Կը փափաքիմ անդրադառնալ անոնցմէ ամենէն այժմեականներուն, միշտ յուսալով թէ keghat.com-ի ընթերցողները կը դիմեն նշուած կայքէջին եւ ստանալ ակելի ընդարձակ տեղեկութիւններ:

«Ցեղասպանութիւն եւ պահանջատիրութիւն, քաղաքական-իրաւական դաշտում պահանջատիրութեան հարցի պարզաբանում եւ յստակեցում: (Ի՞նչ ենք պահանջում եւ ինչպէ՞ս)» վարեցին Ռաֆֆի Պետիկեանն ու Երուանդ Խոսրովեանը: Այնուհետեւ ելոյթ ունեցաւ Հայ իրաւաբաններու միութեան համանախագահ իրաւաբան Տիկ. Վերժին Տիւշէն (Ֆրանսա) «Հայկական պահանջատիրութիւնը միջազգային օրէնքի մէջ» թեմայով: Նախ անդրադարձ մը կատարեց ան Ֆրանսայի հայկական կազմակերպութիւններու աշխատանքները համակարգող խորհուրդի մասին, ապա խօսեցաւ միջազգային զանազան դատարաններու մէջ Հայկական հարցը արծարծելու շօշափելի հնարաւորութիւններու եւ ուղիներու, ինչպէս նաեւ իրենց առջեւ ծառայած դժուարութիւններու եւ արգելքներու մասին:

Յաջորդ իրաւաբանը՝ Մարդու իրաւունքների միջազգային դաշնութեան (F.I.D.H.) նախկին նախագահ, միջազգային օրէնքի մասնագետ՝ Ռաֆֆի Քալֆայեան, մանրամասնօրէն բացատրեց միջազգային օրէնքի մէջ տեղ գտած փոխհատուցման եղանակներու, միջոցներու, պայմաններու և հնարաւորութիւններու մասին:

«Ցեղասպանության փոխհատուցում: Իրաւական հիմքեր, միջոցներ և մարտահրաւերներ» թեմայով Ռաֆֆի Քալֆայեանը հայկական պահանջատիրութեան ոլորտին մէջ ներկայացուց Թուրքիայէն հայապատկան կալուածներու անհատական և հաւաքական պահանջատիրութեան անհրաժեշտութեան մասին, բացատրելով թէ փոխհատուցման գործընթացները կարելի է առաջ մղել Թուրքիայի կողմէ Ցեղասպանութեան պաշտօնական ճանաչումէն անկախ (ընդծումը մերն Է-Մ.Գ.): Ան նշեց թէ այս գործընթացը կը պահանջէ զգուշութիւն, խոհեմութիւն և Հայաստան-Սփիւռք ամբողջական համագործակցութիւն:

Համագումարի իրասուսիչ յատկանիշներէն մէկն էր երիտասարդ մասնագէտներու մասնակցութիւնը, որոնցմէ Է Վիեննայի համալսարանի իրաւագիտութեան բաժնին իր դոկտորականի վրայ աշխատող Գեորգ Յակոբեան: Ան Հալէպահայ Է, հայերէնի եւ արաբերէնի կողքին կը տիրապետէ եւրոպական միջանկ լեզուներու: Գեորգ Յակոբեան կը զբաղի սփիւռքի հայութեան վայելած իրաւունքներով թէ որքան մեր իրաւունքները եւ պահանջները կը համապատասխանեն միջազգային օրէնքի մէջ տեղ գտած չափանիշներուն եւ արժէչափերուն: Ան կը հաւատայ թէ պէտք չէ միշտ մեր նիւթական կարիքներուն համար դիմել մեր ունեւորներուն, այլ լաւ ուսումնասիրել եւ յստակեցնելէ ետք մեր պահանջները կարելի դիմել բազմաթիւ ոչ-կառավարական (NGO) կազմակերպութիւններու, որոնք ունին նիւթական միջոցներ, որոնցմէ կարելի ստանալ մեր բաժինը: Այս բնագաւառին ան կ'ըսէ թէ մենք բաւական թերացած ենք:

Որպէս երիտասարդ ուսումնական եւ հետազօտող Գեորգ Յակոբեան ներկայացուց նաեւ իր տեսակէտը հայկական ինքնութեան մասին եւ արտայայտուեցաւ «Ո՞վ է Հայը» թեմային: Ըստ իրեն մենք պէտք չէ ցոյց տանք կտրուկ եւ անառարկելի (տոկմատիկ) մօտեցում: Այսօր օտար ափերու վրայ ապրող երկրորդ, երրորդ եւ չորրորդ սերունդի ոչ-հայախօս հայերու համար «հայ» նկատուիլը պերճանք մը չէ, այլ ընտրութիւն մը, հետեւաբար չվանենք զանոնք ու լուսանցքէն անդին չնետենք, այլ ընդունինք զանոնք իբրեւ մեր հարազատը: Ամէն հայ Մեսրոպ Մաշտոց մը չէ, բայց օրինակի համար երբոր Քիմ Քարտաշեան մը ինքզինքը հայ նկատէ, կամ առնուազն կ'ընդունի իր հայկական արմատները, սիրով պէտք է ընդունինք այդպիսիները:

Խօսելով երիտասարդներու «անտարբերութեան» մասին, Գեորգ Յակոբեան չ'ընդունիր այդ վերագրումը: Երիտասարդները իրապարակ կ'իջնեն երբ մթնոլորտը դժժ է եւ համայն հայութեան դժմ սպառնալիքներ, ուրեմն պէտք ուղղորդել մեր երիտասարդները եւ իրենց հետ «խօսինք» իրենց միջոցներով (զանգուածային ընկերային հաղորդակցութեան միջոցներով - դիմատետր, թուիթըր եւ այլն):

(Շարունակելի յաջորդ թիւին մէջ)

